

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CXLI. De diuersis cuiusdam Prioratus impetrationibus, quarum vna facta fuit vti de beneficio curato, alia verò tanquam de simplici. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

Quæst. & Res. benef. Pars III. Cap. CXL. 41

redes, ut decisum fuit in Cod. Fabrian. lib. 3. tit. 25. famul. eriscund. def. 10. sequitur Barry de success. lib. 8. c. 10. n. 34. fol. 129.

6 Ex quibus autem probetur sepulchrum esse familiare, aut hereditarium, docet Castrensis, in dicta l. si sepulchrum, num. 5. Cod. de religiosis, nempe ex inscriptione lapidis, aut ex armorum sculptura: quod etiam tradit Anan. cons. 86. Ancharan. consil. 113. & post ipsos Thefaur. jun. lib. 1. quæst. forens. 1. n. 3. 7 versic. an autem. † Vbi addit quod descendentes ex linea feminina non possunt eorum arma insculpere, & removere jam insculpta, nisi de consensu prælati 8 Ecclesiæ, ad quem harum rerum cura spectat. † Ad filios autem spurios jus sepulchri non spectat, cum sint ab omni agnationis & cognationis privilegio 9 exclusi. Spin. in speculo testam. gloss. 16. n. 27. † Quod autem attinet ad illos, qui ex feminis descendunt, illis jus sepeliendi competere asserit, si nulli alii supersint ex agnatione illa; alioquin agnati in gentilitio sepulchro præferendi sunt. † De fideicommissariis egimus dicta p. 1. quæst. benef. c. 73. n. 17. & 18. & conclusum ibi fuit jura sepulchrorum ad fideicommissarios non transire: quod evidenter decisum est in l. quia perinde 42. §. restituta. ff. ad Trebellianum, ubi sic loquitur I. C. Restituta hereditate, jura sepulchrorum apud heredem remanent.

11 Verum conclusio ibi firmata non adeo certa est, quin aliquando ex variis circumstantiis, etiam fideicommissario hujusmodi jura honorifica supremo Tribunalium Magistratus adjudicaverint, prout aliis in facti contingentiis fuit judicatum in Rota Romana, propter concursum multarum præsumptionum: quas ego singulas separatim, non omnes admittem; unitas tamen, multum substituto per fideicommissum prodesse posse censebam. Et hæc decisio facta fuit coram Illustrissimo & eruditissimo Domino meo Bichio in Bononiensi juris patronatus, die 23. Januarii 1640. Primò, quia hæres fuerat gravatus de restituendo, omnino, bona & hereditatem prædictam: Quod verbum, omnino, significat nihil remanere debere apud heredem gravatum. Secundo quia etiam fructus per gravatum perceptos substituto restitui testator mandaverat. Tertio, prælegata à fideicommissio exceperat, & sic omnia alia restitui voluerat. Quarto, Trebellianicæ detractionem prohibuerat. Quintò, quia pro substitutis congruebat observantia. Ex quibus Rota substitutis jus patronatus adjudicavit, ut apud Vivian. post ejus tract. de jure patronat. decis. 121.

12 Sed pulchra occurrit dubitatio, quid si testamentum alioqui nullum fuitineatur per clausulam codicillarem: quo casu hæres ab intestato censeatur gravatus de restituendo hereditatem nominatis in testamento per fideicommissum, utrum hoc casu jura sepulchrorum, patronatus, & alia honorifica remaneant penes successorem ab intestato, an verò ad institutum transiant, cui fit restituito per fideicommissum, vigore clausulæ codicillaris. In quo articulo Rota Romana judicavit, transire hujusmodi jura honorifica ad eos, quibus hereditas restituitur, idque ex præsumpta mente testatrix, cujus primordialis intentio fuit, ut omnia jura directæ in heredem institutum transirent: & ita decisum p. 7. recent. dec. 170. in qua declaratur dicta decisio in ead. causa dec. 7. ead. p. 7.

13 Sed secundum dispositionem juris Canonici, idem Thefaur. de quo supra, lib. 1. qq. forens. q. 11. n. 1. existimat jus funerandi, seu sepeliendi non transire ad extraneos, quamvis sint hæredes, sed ad solos successores sanguinis, seu descendentes, quia debet quis sepeliri in sepulchro Majorum: c. 1. de sepult. & cum Sanlegerii Tom. 11. Pars I.

mulieres non habeant sepulchra, nisi virorum, can. Ebron, 13. q. 2. descendentes ex feminis, etiam hæredes sint, non possunt occupare sepulchra alterius agnationis, præsertim ne inducant confusio in sepulchris.

Ego tamen re maturè considerata, non recedo à prædicta distinctione sepulchri familiaris, & hereditarii, ita ut in illo succedant soli agnati, non autem cognati: in hoc verò, nempe hereditario, soli succedant hæredes, quamvis non sint agnati: hi verò, videlicet agnati, non succedant nisi sint hæredes, licet sint de familia & agnatione, præterquam liberi & descendentes, quia isti habent jus sepeliendi, etiam si non sint hæredes universales, ut dictum est; sed tantum instituti sint in re certa, seu etiam non mala mente exheredati, ut per Castrensis in dicta l. si sepulchrum, c. de religiosis, n. 4.

Non enim huic conclusioni obstat consilium Ioan. de Anan. 86. cum additionibus Ludovici Bologn. Quia ibi simpliciter dicitur quod jus sepeliendi non transit ad hæredes extraneos, sed ad descendentes, etiam si non sint hæredes: & allegatur text. in l. pro herede 20 §. sed & qui, §. final. ff. de acquir. heredit. in quibus locis fit distinctio sepulchri hereditarii, ut etiam patet in Gloss. dicto §. fin. in verbo, hereditarii.

Nec etiam obest doctrina Lambert. in tract. de jure patronat. lib. 1. p. 1. q. 11. art. 13. n. 3. quem citat & sequitur Laurent. de Peytin. in addit. ad cons. Leonis X. c. 4. n. 28. Quia Lambertinus in dicto loco, non lib. 3. q. 5. art. 4. n. 10. & alii, qui eum sequuntur, debent intelligi, ut procedant quando agitur de sepulchro familiari: nam si esset hereditarium, transiret ad quoscunque etiam extraneos hæredes, ut ipsemet Lambertinus explicat lib. 1. tract. de jure patronat. part. 2. q. 2. art. 3. n. 4.

Cæterum in casu proposito cessabat omnis controversia, nec opus erat distinctione prædicta, cum ageretur de sepelienda uxore fundatoris, quæ per transitum ad secunda vota, omne jus sepulture, si quod in Capella & sepultura mariti habere potuisset, amiserat: cum enim mulier binuba indignam se reddat domicilio mariti, cujus offendit memoriam, ideo non debet mortua in ipsius tumulo sepeliri, etiam si ex posteriori matrimonio vidua permansisset, quia debet attendi causa proximior & immediata, non autem remotior, & mediata: ut testatur Sebast. Medic. in tract. de sepul. q. 7. n. 26. vers. Quintò declaratur, Portel. in dub. regul. in verbo, sepultura, post Sylvest. in verbo, Sepultura, n. 8. versic. Quintum.

Et ex supradictis conclusum fuit primò, dictum jus sepulture & Capellæ finitum esse per transitum dictæ uxoris ad secundas nuptias. † Secundò jus illud per Religiosos alteri concedi potuisse, attento quod nulli reperiebantur ex fundatoris agnatione & descendentiæ, ad quam potius quam ad hæredes extraneos fundator respexerat: ut probavimus in quæst. benef. lib. 1. cap. 7. n. 6. & tradit Laurent. à Peytin. in addit. ad cons. Leonis X. c. 4. n. 49.

CAPVT CXLI.

De diversis cujusdam Prioratus impetrationibus, quarum una facta fuit uti de beneficio curato; alia verò tanquam de simplici. Quomodo inter se differant beneficium parochiale, & curatum. Et ex quibus istæ qualitates probentur, & dignoscantur, veluti per decimarum perceptionem longo tempore factam, per enuncia-

D 3 rivas

42 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerii,

tivas antiquas, vel per deputationem Vicarii. Et quod natura beneficii non alteretur per Ecclesiarum secularisationem, nisi in iis in quibus per bullam secularisationis fuit provisum.

SUMMARIVM.

- 1 Imperatio beneficii curati nulla est, si hac qualitas non fuerit expressa.
 - 2 Omnia beneficia presumuntur simplicia: ideo qui dicit esse curatum, tenetur probare.
 - 3 Beneficium parochiale, & curatum inter se differunt.
 - 4 Que probanda sint ad docendum, Ecclesiam esse parochialem.
 - 5 Quomodo probetur, curam animarum alicui Ecclesie imminere.
 - 6 Probata parochialitate, probatur cura animarum, sed non e contra.
 - 7 Perceptio decimarum longo tempore continuata probat parochialitatem.
 - 8 Enunciatio plurimum instrumentorum antiquorum dant argumentum parochialitatis.
 - 9 Dicitio, forsitan, non dat certam assertionem, sed dubiam.
 - 10 Deputatio Vicarii, aut substituti, pro exercitio curae, infert animarum curam apud deputantem residere.
 - 11 Vicarii amovibiles deputantur in parochialibus unitis Monasteriis.
 - 12 Religiosi non possunt curam animarum exercere sine dispensatione, exceptis membris à monasterio dependentibus.
 - 13 Reductio Ecclesie regularis ad statum secularem, nihil immutat de antiquis Ecclesie iuribus, excepta regularitate, & aliis per bullam secularisationis.
- P**rioratus quidam olim, ante collegiatam Ecclesiarum regulam ad statum secularem reductionem, ab Archidiaconatu ejusdem Ecclesie dependebat, postea verò illum ab Abbatiali dignitate dependere fuit declaratum per arrestum magni Consilii Regii: inter duos provisos uti simplex beneficium; alter verò tanquam habens curam animarum, obtinuerat: Ideo dum quaereretur, uter ex duobus potiora iura foveret.
- 1 Dixi in primis supponendum esse, quod & alio loco probavimus, beneficii curam animarum habentis collationem nullitatis vitio laborare, si hac qualitas curae animarum summo Pontifici expressa non fuerit, teste Felin. in cap. in nostra 31. in decimo corollario, de rescript.
 - 2 Secundò supponendum est, omnia beneficia presumi simplicia, & non onerata cura animarum: & ideo eum, qui allegat curam beneficio incumbere, teneri illud probare, cum habeat contra se juris presumptionem, quae in adversarium transfert onus probandi: Rot. decis. 233. n. 4. p. 1. recent. Bellamer. decis. 676. Rebuff. in praxi, titul. seculare beneficium quoruplex, n. 11.
 - 3 Tertiò supponendum est, magnam esse differentiam inter beneficium parochiale, & illud quod habet curam animarum. Ad hoc enim ut probetur Ecclesiam esse parochialem, multa requiruntur, ex Staphil. in tract. de litteris grat. in tit. de qualitate & statu benefic. §. circa secundum, num. 7. 8. 9. & 10. Gomel. ad regul. de idiomate, q. 11.

Primò siquidem probandum est, eos qui hujusmodi beneficium possederunt, audivisse confessiones, & habuisse potestatem absolvendi in foro penitentiali. Secundò, ad stabilendam parochiam oportet ut adsit locus limitatus, & suis confrontationibus designatus. Tertiò, quod is qui curam exercuit, illam exercuerit proprio nomine, non autem tanquam ab alio deputatus: non tamen qualitatè parochiali fiet praesudicium, quamvis Parochus primitivus aliquem sibi adjunxerit adiutorem, pro commodiori sacramentorum administratione, cum hoc ei jure permillum sit, ut notat Cardin. in Clement. 1. in princip. q. 21. num. 11. de privileg. & alii citati per Rotam decis. 52. n. 25. p. 2. divers.

At verò quando non de probanda parochialitate agitur, sed de simplici cura alicui beneficio annexa, sufficit probare quod talis beneficii possessor habeat forum penitentialia cum distinctione limitum. Rot. dicta decis. 52. n. 26. p. 2. divers.

Est quidem in jure verum, quod omnis Ecclesia parochialis habet annexam curam animarum: sed non sequitur e converso, quod Ecclesia omnis curam animarum habens, sit propterea parochialis: ut docet Ioan. Andr. & alii in cap. super eo, de prebend. in 6. Rebuff. in concordat. tit. de collat. §. si animarum, in verbis, Parochiales fol. mibi 1020. Et in forma mandati Apostolici, in verbis, Parochialis Ecclesia, fol. 1086. Rot. decis. 380. n. 14. p. 5. recent.

Negati tamen non potest, quin parochialis Ecclesiae qualitas variis modis probati possit: veluti si verificetur ab omni tempore Ecclesiam solitam esse percipere decimas, & alias obventiones spirituales, quae non nisi à veris Parochis percipi solent: cap. ad nos, cap. cum contingat, de decimis: Setaphi. decis. Rot. 1227. n. 2. Gregor. decis. 387. cum sequent.

Item, coadjuvabitur probatio qualitatè parochialis per plures enunciativas antiquorum instrumentorum, in quibus Ecclesia illa, Parochialis nominatur, per Gloss. in cap. cum olim, in verbo, instrumentis, de censibus. Felin. in cap. cum causam 13. de prebend. quia tales enunciativae si excedant meum centum annorum, habent vim famae. Rot. decis. 472. n. 1. p. 1. recent. ubi plures DD. allegantur.

Advertendo tamen quod oportet, ut tales enunciativae utantur verbis assertivis, & non loquuntur dubitativè, veluti si uterentur dictione, forsitan, quia nihil certi determinat: ut per Burat. decis. 550. n. 2.

Similiter si probeatur, possessorem beneficii solum esse deputare Vicarios, seu presbyteros amovibiles, qui curam exercent nomine ipsius: tunc enim hujusmodi Vicarii solam habent exercitium curae: sed cura primordialis remanet apud deputantem: siquidem in beneficiis unitis & annexis Monasterio, aut Dignitati, vel Capitulo, deputandus est Vicarius: ex Concil. Trident. sess. 7. de reform. c. 7.

Præcipuè verò deputantur Vicarii amovibiles, quando beneficia sunt annexa monasterio pleno jure: Abb. in cap. de monach. num. 9. de prebend. & ibid. alii DD. Rot. decis. 24. de prebend. in novis, de quo diximus tom. 8.

Cum enim Religiosi non possint per seipsos curam animarum exercere, excepto casu in quo agunt de membris, aut aliis quomodolibet dependentibus à monasterio, ut ostendit Garf. in tract. de beneficiis, part. 1. t. cap. 2. n. 14. tenentur exercere per substitutos. Quod tamen non habet locum, quando intervenit dispensatio Apostolica, permittens monacho adeptionem beneficiorum curam animarum habentium: ut probavimus part. 1. cap. 80. num. 15. Quidquid sit de praemissis, hoc certum est, quod

Quaest. & Res. benef. Pars III. Cap. CXLII. 43

licet exercitium curae animarum factum fuerit per substitutos, hoc non derogat qualitati beneficii curati, non obstantem reductione Ecclesiae regularis ad statum saecularem: † Quia talis reductio nihil immutat praeter statum regularem Ecclesiae, cetera autem omnia remanent in eodem statu in quo erant ante saecularisationem, quoad illa, in quibus Bulla saecularisationis non providet: ut decisum fuit per Rotam Romanam decis. 252. n. 2. p. 5. recent. & advertit Abb. Panormit. in c. 2. n. 9. de capell. monachor. Et ex his conclusum fuit, illum qui beneficium uti curatum impetravit, meliora iura fovere, si vera sint quae in facto supposita fuerunt.

CAPVT CXLII.

In fideicommissis utrum extra Galliam, in locis in quibus Religiosi sunt capaces successione, admittendum sit monasterium, saltem durante illorum vita: Et quomodo probanda sit quoad hoc consuetudo regionis. Renunciationes factae causa ingressus in Religionem, utrum sint reales, an personales, & extendendae ad bona fraterna, vel etiam ad a vita fideicommissa, quorum in renunciatione mentio facta non fuerat.

S V M M A R I V M.

- 1 Agnationis ratio habita non praesumitur quando testator feminas vocavit.
- 2 Quamvis ratio agnationis habita fuerit, monasterium succedit dum vivit monachus.
- 3 Quando testator loquutus est de liberis ex proprio alicujus corpore procreatis, monasterium non admittitur, quidquid aliqui dixerint in contrarium, num. 4.
- 5 Ad hoc ut monasterium excludat substitutum, sufficit illud esse capax successione.
- 6 Monialis praesumitur praedicta a testatore, & monasterium ex eius persona.
- 7 Moniales per professionem non amittunt iura sanguinis.
- 8 Clausula si sine liberis, debet considerari respectu illius gradus cui adjicitur, non autem respectu gradus anterioris, in quo non fuit apposta, si agatur de filia posita in conditione, in primo gradu diverso.
- 9 Consuetudinem allegans debet illam probare specificè in casu, de quo agitur.
- 10 Consuetudo probanda est per actus non facultativos, inducenda consuetudini destinatos.
- 11 Consuetudinis probatio valde difficilis est.
- 12 Renunciatio est strictè interpretanda, nec extendenda de casu ad casum.
- 13 Simplex filii renunciatio non privat eum fideicommissis paterno.
- 14 Renunciatio etiam amplissimis verbis facta, non extenditur ad successiones in ea non comprehensas.
- 15 Renunciatio bonorum paternorum & maternorum non extenditur ad fraterna.
- 16 Renunciatio non potest comprehendere fideicommissum, quod non poterat obvenire nisi post mortem fratris.

- 17 Renunciatio in dubio potius personalis censenda est, quam realis.
- 18 Verus est, & sententia Rotae Romanae conformis, quod renunciatio non fiat realis, ex eo quod facta fuerit in vium ingressus in Religionem.
- 19 In renunciatione successionis paterna & materna non includuntur bona fraterna, quamvis renunciatio sit munita clausulis amplissimis.
- 20 Renunciatio non trahitur ad fideicommissum ignoratum, nisi adeo esset ampla, ut ad illud ex verbis referri posset.
- 21 Facilius substitutus excluditur à monasterio temporaliter, quam si monasterium peteret se admitti ad effectum succedendi, etiam mortua moniali, & in totum.
- 22 Monialis renunciatus habetur pro mortua quoad successionem.
- 23 Renunciatis non datur regressus ad bona renunciata.
- 24 Renunciatio facta favore agnationis non extenditur ad cognatos, nec ad extraneos.
- 25 Si is, cuius favore renunciatio facta fuit, decedat intestatus, bona redeunt ad renunciantem. Contrarium num. 26.
- 27 Si renunciatio facta fuerit favore alicujus stipulantis pro heredibus & successoribus quibuscunque, arguitur ex eo renunciantem non fuisse factam favore agnationis.
- 28 Ingressus monasterii quando non sit causa finalis renunciantis.
- 29 Dicto quibuscunque, etiam heredes extraneos comprehendit.
- 30 Nomen heredes, non comprehendit solos heredes sanguinis, quando agitur de materia transitoria ad heredes extraneos.

Cum Nobilis quaedam puella, unicum habens fratrem divitem, ingressa esset monasterium quod bonorum in communi capax erat, & ante ingressum bonis paternis, & maternis renuntiasset, mortuo fratre sine liberis, & sine aliis fratribus aut fororibus, sed sola moniali superstiti, variae exortae fuerunt dubitationes circa successionem istius fratris.

Primo, utrum durante vita istius monialis, monasterium admitti deberet ad fruitionem bonorum fideicommissis paterno suppositorum.

Secundo, quia allegabatur, Moniales in his partibus ex generali consuetudine non admitti ad fideicommissa, nec pro eis monasteria, etiam durante vita Religiosa; quaesitum fuit utrum legitime constaret de tali consuetudine.

Tertio, utrum renunciatio Monialis praedictae esset realis, adeo ut omnes successiones etiam fideicommissarias, quamvis nondum delatas comprehenderet, etiam si tempore renunciantis casus fideicommissi nondum evenisset.

Quarto, utrum saltem casus fideicommissi nondum delati, in dicta renunciantione contineretur, vigore reservationum, & clausularum in instrumento renunciantionis appositarum.

In prima quaestione, concludendum est pro monasterio in hisce partibus, in quibus monasteria sunt capacia successionum: nam in Gallia, & aliis locis, in quibus ex generali consuetudine monasteria non succedunt, quaestio ista esset superflua. Ratio autem hujus conclusionis est, † quia testator qui fideicommissum instituit, feminas in certis casibus vocavit, ex qua vocatione resultat probatio, quod non fuit per eum habita ratio conservandae